

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля

Юрій БІДЗІЛЯ

2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО МОВОЗНАВСТВА**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Новітні напрями сучасного мовознавства» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробники: *Папіш Віталія Андріївна*, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Баньої Вероніка Федорівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української мови**
Протокол № 12 від 27 червня 2024 року

Завідувач кафедри Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
	1-й	1-й
	Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	32 год.	10 год.
Вид підсумкового контролю: іспит	Практичні, семінарські:	
	26 год.	6 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Лабораторні:	
	–	–
	Самостійна робота:	
	92 год.	134 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення освітнього компонента «Новітні напрями сучасного мовознавства» – ознайомити здобувачів освіти із новітніми напрямками сучасної лінгвістики, їх методологічними й методичними особливостями, репрезентувати знання про характерні ознаки новітніх парадигм сучасного мовознавства і сформуванню розуміння щодо ролі актуальних теорій у лінгвістичній науці; удосконалити вміння й навички використовувати отриману інформацію в педагогічній діяльності в закладах загальної середньої освіти, у закладах фахової передвищої освіти, вищої освіти.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов (ІК);
- здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (ЗК 3);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення (ЗК 6);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 9);
- готовність до безперервного навчання та оволодіння сучасними знаннями (ЗК 11);
- здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції (ЗК 12);
- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної галузі та професійної діяльності (ФК 1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК 2);

- здатність критично осмислювати історичні надбання, та новітні досягнення філологічної науки, необхідні для професійної та/або інноваційної діяльності (ФК 9);
- здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик (ФК 10);
- здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (ФК 12);
- здатність планувати, організувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови, української літератури, англійської мови, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності (ФК 15).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов вивчення навчальної дисципліни «Новітні напрями сучасного мовознавства» немає.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Новітні напрями сучасного мовознавства» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Демонструє</i> вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.	РН 2
<i>Демонструє</i> уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	РН 9
<i>Орієнтується</i> в різних мовознавчих та літературознавчих напрямках і школах, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої та літературознавчої науки, демонструє власну інтерпретацію літературних та мовних явищ.	РН 15
<i>Застосовує</i> сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української та англійської мов, української літератури.	РН 17
<i>Уміє</i> застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури, англійської мови для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української та англійської філології.	РН 19
<i>Здійснює</i> науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретує та структурує його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулює узагальнення на основі самостійно опрацьованих та апробованих даних.	РН 22
<i>Цінує</i> різноманіття та мультикультурність світу й здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	РН 24
Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
<i>Уміє</i> добирати необхідну інформацію з різних цифрових ресурсів,	РН 2

критично її аналізувати й інтерпретувати, впорядковувати і презентувати, використовуючи комп'ютерні технології.	
<i>Уміє</i> класифікувати, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію в навчальному процесі, застосовувати теоретичні знання про мову для вирішення проблем у педагогічній діяльності відповідно до чинних програм.	РН 9
<i>Орієнтується</i> в сучасних мовознавчих напрямках і школах, критично осмислює новітні досягнення мовознавчої науки, аналізує й застосовує основні положення лінгвістичних теорій у практичній діяльності; чітко висловлює думку щодо проблематики мовознавчого характеру, визначаючи власну позицію.	РН 15
<i>Володіє</i> методологією і методами наукового дослідження з урахуванням класичних і новітніх принципів, обирає найефективніші методи та прийоми лінгвістичних досліджень.	РН 17
<i>Уміє</i> використовувати здобуту інформацію, застосовуючи теоретичні знання про новітні мовознавчі парадигми, для вирішення загальнонаукових проблем та в педагогічній діяльності.	РН 19
<i>Уміє</i> аналізувати мовні явища з урахуванням сучасного стану мовознавчої науки, користуючись системою основних лінгвістичних понять і термінів та доцільних методологічних принципів; <i>уміє</i> виконувати завдання, що містять елементи проблемного пошуку.	РН 22
<i>Цінує</i> досягнення сучасної мовознавчої думки і здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	РН 24

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи навчання – пояснювально-ілюстративний, евристичний, репродуктивний, дослідницький, проєктний, використання застосунку для онлайн-тестування, самостійна робота пошукового характеру.

Форми та методи оцінювання – усна та письмова з такими видами: індивідуальне опитування на практичних заняттях, перевірка проблемних завдань, оцінювання презентацій / рефератів, написання модульних робіт, тестування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма модульного контролю: письмова (тестування, відповідь на теоретичні питання, виконання проблемних завдань).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	8	8	8	10	10	6		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T8	T9	T10	T11	T12	40	100

12	12	12	12	12		
----	----	----	----	----	--	--

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	7	42	6	42
Комп'ютерне (письмове) тестування при тематичному оцінюванні	1	8	1	8
Проектна робота (опрацювання першоджерел, презентація, постерна робота)	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Новітні напрями сучасного мовознавства**» проводиться один раз на семестр, згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи здобувачі мають мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання, виконання практичних завдань. Робота складається з 20 тестів (тестування відбувається через застосунок Google Форми), двох теоретичних питань, двох проблемних завдань.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. Якщо ж здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка становить від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Тести	20	10	20	10
Теоретичне питання	2	20	2	20
Проблемне завдання (пізнавально-пошукове питання) або онлайн-курс на MOOC Prometheus «Жінки та чоловіки: гендер для всіх»: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+101+2015_T2	2	10	2	10
Разом		40		40

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована Шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за іспит визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може здобути здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт.

Оцінку **«відмінно» (90-100 балів, A)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку **«добре» (82-89 балів, B)** заслуговує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі

неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (35 балів, F) виставляється здобувачу, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

До складання іспиту допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і, яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання іспиту і в нього виникає академічна заборгованість.

Іспит з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, іспит складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліку рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання іспиту оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Іспит проходить в усній формі. На іспит виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на іспиті здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за іспит заноситься у відомість обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Вступ. Лінгвометодологія як система концепцій, принципів і методів дослідження мови. Головні наукові парадигми в історії мовознавства. Визначення наукової парадигми. Парадигмальна переорієнтація сучасного мовознавства: сучасні лінгвістичні парадигми. Об'єкт, предмет і ключові поняття лінгвометодології. Загальні методологічні принципи сучасного мовознавства. Загальнонаукові методи дослідження мови. Лінгвістичні методи, методики і прийоми дослідження: а) описовий метод; б) порівняльно-історичний метод; в) зіставний метод; г) структурний метод і його методики; ґ) соціолінгвістичні та психологічні методи; д) математичні методи у мовознавстві; е) нові методи аналізу мовних явищ.

Тема 2. Системно-структурний підхід до вивчення мови. Системний характер мови. Парадигматичні, синтагматичні й ієрархічні відношення між мовними одиницями. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Структура мови. Основні й проміжні рівні мови. Фонологічна система мови. Граматична система мови. Лексико-семантична система мови. Морфологічний, словотвірний та фразеологічний рівні мови. Міжрівневі категорії мови.

Тема 3. Лексична система мови в поняттях і термінах структурно-семантичної парадигми у мовознавстві. Семасіологія. Системність лексики як відкриття вітчизняної лінгвістики останньої третини ХХ століття. Теорії лексичного значення як концептуальні уявлення про його природу й сутність. Семасіологія як галузь лінгвістичної семантики. Семасіологічний підхід до вивчення лексики. Формальне та семантичне варіювання лексеми. Лексема, семема, сема. Виділення лексико-семантичних варіантів багатозначної лексеми. Структура лексико-семантичної системи мови. Семантичне поле як спосіб здійснення системних зв'язків у лексиці. Семантичні універсалії. Методи семасіології.

Тема 4. Лінгвосеміотика й ономасіологія. Лінгвосеміотика: об'єкт, предмет, становлення. Мовний знак, його природа й типологія. Моделі семіозису. П'ять лінгвосеміотичних питань. Ономасіологія. Об'єкт, предмет, головні напрями. Проблема моделювання номінативних процесів. Принципи когнітивно-ономасіологічного аналізу номінативних одиниць. Проблема мотивації у словотворі й ономасіології.

Тема 5. Психолінгвістичні аспекти вивчення мови. Психолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення. Американські школи психолінгвістики: дескриптивізм і генеративізм. Тенденції розвитку сучасної української психолінгвістики (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). Проблема породження (продукування) мовлення. Мова і мислення. Проблема сприйняття й розуміння мовлення та тексту. Проблема онтогенезу мовлення. Внутрішня структура психолінгвістики й міждисциплінарні зв'язки.

Тема 6. Етнолінгвістика та лінгвокультурологія. Проблема об'єкта та предмета етнолінгвістики. Етнолінгвістика в колі інших наукових галузей і лінгвістичних дисциплін. Витоки етнопсихолінгвістики й лінгвокультурології, їхнє становлення. Гіпотеза лінгвістичної відносності, її слабкі варіанти й альтернативні теорії співвідношення мови та мислення (етнічної свідомості). Проблема етносу, його ознак й етнічної ідентичності в етнолінгвістиці. Психологічні параметри етнічної ідентичності. Проблема співвідношення мови й культури. Культурна ідентичність. Етнокультурна компетенція та її складники. Проблеми інкультурації й акультурації. Культурний шок. Проблеми міжкультурної комунікації.

Тема 7. Мовна картина світу як об'єкт лінгвокультурологічного вивчення. Історія становлення поняття "мовна картина світу". "Вузьке" та "широке" розуміння цього поняття. Типологія картин світу. Співвідношення наукової та мовної картин світу. Чинники, що детермінують феномен національно-мовних картин світу. Структура національно-мовних картин світу. Етнічна культура як генеруючий чинник утворення національно-мовних картин світу. Співвідношення понять "мова" та "культура". Етноцентризм як соціально-психологічний та мовний феномен.

МОДУЛЬ 2.

Тема 8. Соціолінгвістичний аспект вивчення мови. Соціолінгвістика, предмет, об'єкт, витоки. Становлення соціолінгвістики. Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень. Проблема соціальної диференціації мови. Форми існування, соціальні різновиди мови і форми міксації мов. Проблема мовної ситуації. Мовні контакти. Диглосія і білінгвізм (полілінгвізм). Проблема мовної норми та варіативності. Проблема колективного вибору мови. Мовна політика. Проблема мови і влади. Політична лінгвістика. Лінгвогендерологія. Інтерлінгвістика. Міжнародні мови. Методи соціолінгвістичних досліджень.

Тема 9. Когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія. Предмет, об'єкт, витоки когнітивної лінгвістики. Завдання, принципи й напрями когнітивної лінгвістики. Проблема категоризації в когнітивній лінгвістиці. Когнітивне моделювання. Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. Концепт як центральне поняття сучасної антропологічної лінгвістики. Проблема концепту в сучасній лінгвістиці. Співвідношення термінів "концепт", "поняття", "значення". Структура концепту як гетерогенного ментального утворення. Концепт як основна складова мовної картини світу. Методика концептуального аналізу. Методика опису концепту в науковому дослідженні. Когнітивний аспект синтаксису.

Тема 10. Текстово-дискурсивний підхід до вивчення мови // лінгвістика тексту. Предмет, об'єкт, становлення лінгвістики тексту. Напрями лінгвістики тексту. Текст і текстема: проблема дефініції. Проблема категорійної ієрархії тексту. Типологія текстових категорій. Проблема контексту. Імплицитний план тексту. Визначення дискурсу в сучасній лінгвістиці. Співвідношення понять "текст" і "дискурс" у мовознавстві. Структура і типологія дискурсу. Дискурсологія: напрями розвитку й суміжні дисципліни. Герменевтика. Герменевтичні техніки. Проблеми інтерпретації тексту. Методи дослідження тексту. Дискурс-аналіз як новітній метод лінгвістичних досліджень.

Тема 11. Комунікативний аспект вивчення мови. Комунікативна лінгвістика. Комунікативна лінгвістика як новий напрям сучасних мовознавчих досліджень. Предмет, об'єкт і становлення комунікативної лінгвістики. Основні категорії комунікативної лінгвістики. Проблема одиниці мовної комунікації. Мовленнєвий акт, його типи та структура. Комунікативна ситуація, комунікативний акт, дискурс. Проблема моделювання комунікації. Складники комунікативної ситуації як дискурсу. Структурні характеристики стандартної комунікативної ситуації. Лінгвопрагматика. Закони та правила комунікативної взаємодії. Проблема зразків мовної комунікації. Сутність мовленнєвого жанру як категорії комунікації. Комунікативні стратегії і тактики як комунікативні категорії. Пресупозиція як універсальна категорія комунікативної ситуації. Мовна особистість: комунікативна компетенція та мовленнєва поведінка. Соціальні ролі комунікантів у міжособистісній комунікації. Лінгвістична генетика (лінгвогенетика). Паравербальні засоби мовної комунікації. Паралінгвістика. Витоки та сучасний стан досліджень невербальних компонентів комунікації.

Тема 12. Прикладна лінгвістика. Покликання прикладної лінгвістики та напрями її досліджень. Прикладна фонетика. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Комп'ютерна лексикографія. Прикладний аспект термінознавства. Корпусна лінгвістика. Прикладне спрямування перекладознавства. Прикладне спрямування патопсихолінгвістики. Судова (кримінальна) лінгвістика. Прикладне значення розробки проблем комунікативного впливу. Нейролінгвістичне програмування.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.

1	2	3	4	7	8	9	10	13
МОДУЛЬ 1.								
Тема 1. Вступ. Лінгвометодологія як система концепцій, принципів і методів дослідження мови.	11	2	2	7	7	2		8
Тема 2. Системно-структурний підхід до вивчення мови.	11	2	2	7	14		2	10
Тема 3. Лексична система мови в поняттях і термінах структурно-семантичної парадигми у мовознавстві. Семасіологія.	11	2	2	7	14			12
Тема 4. Лінгвосеміотика й ономасіологія.	11	2	2	7	6		2	12
Тема 5. Психолінгвістичні аспекти вивчення мови.	13	2	2	9	6	2		10
Тема 6. Етнолінгвістика та лінгвокультурологія.	13	4	2	7	6	2		10
Тема 7. Мовна картина світу як об'єкт лінгвокультурологічного вивчення.	11	2	2	7	6			10
Разом за модулем 1	81	16	14	51	82	6	4	72
МОДУЛЬ 2.								
Тема 8. Соціолінгвістичний аспект вивчення мови.	14	4	2	8	14	2		12
Тема 9. Когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія.	14	4	2	8	14	2		12
Тема 10. Текстово-дискурсивний підхід до вивчення мови // лінгвістика тексту.	12	2	2	8	14			14
Тема 11. Комунікативний аспект вивчення мови. Комунікативна лінгвістика.	17	4	4	9	14		2	12
Тема 12. Прикладна лінгвістика	12	2	2	8	12			12
Разом за модулем 2	69	16	12	41	68	4	2	62
<i>Усього годин</i>	<i>150</i>	<i>32</i>	<i>26</i>	<i>92</i>	<i>150</i>	<i>10</i>	<i>6</i>	<i>134</i>

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1.	Вступ. Лінгвометодологія як система концепцій, принципів і методів дослідження мови.	2	-
2.	Системно-структурний підхід до вивчення мови.	2	2
3.	Лексична система мови в поняттях і термінах структурно-семантичної парадигми у мовознавстві. Семасіологія.	2	-
4.	Лінгвосеміотика й ономасіологія.	2	2
5.	Психолінгвістичні аспекти вивчення мови.	2	-
6.	Етнолінгвістика та лінгвокультурологія.	2	-
7.	Мовна картина світу як об'єкт лінгвокультурологічного вивчення.	2	-
8.	Соціолінгвістичний аспект вивчення мови.	2	-
9.	Когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія.	2	-
10.	Текстово-дискурсивний підхід до вивчення мови // лінгвістика тексту.	2	-
11.	Комунікативний аспект вивчення мови. Комунікативна лінгвістика.	4	2
12.	Прикладна лінгвістика.	2	-

	Разом	26	6
--	--------------	----	---

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, конспектування навчально-методичної літератури. Ефективність самостійної роботи здобувача викладач виявляє під час тематичного опитування на практичних заняттях, перевірки конспектів тощо та відображає в загальній оцінці за тему і модуль.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1.	Вступ. Лінгвометодологія як система концепцій, принципів і методів дослідження мови. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 10–69.</i>	7	8
2.	Системно-структурний підхід до вивчення мови. <i>Опрацювати матеріали підручника Голубовська, І.О., Корольов І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики. Київ: ВПЦ "Київський університет". 2011. С.96–118.</i>	7	10
3.	Лексична система мови в поняттях і термінах структурно-семантичної парадигми у мовознавстві. Семасіологія. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 70–119.</i>	7	12
4.	Лінгвосеміотика й ономасіологія. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 120–187.</i>	7	12
5.	Психолінгвістичні аспекти вивчення мови. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 188–251.</i>	9	10
6.	Етнолінгвістика та лінгвокультурологія. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С.252–315.</i>	7	10
7.	Мовна картина світу як об'єкт лінгвокультурологічного вивчення. <i>Опрацювати матеріали підручника Голубовська, І.О., Корольов І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики. Київ: ВПЦ "Київський університет". 2011. С. 60–95.</i>	7	10
8.	Соціолінгвістичний аспект вивчення мови. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 316–364.</i>	8	12
9.	Когнітивна лінгвістика та лінгвоконцептологія. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С.365–481.</i>	8	12
10.	Текстово-дискурсивний підхід до вивчення мови // лінгвістика тексту. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 482–549.</i>	8	14
11.	Комунікативний аспект вивчення мови. Комунікативна лінгвістика. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550–639.</i>	9	12

12.	Прикладна лінгвістика. <i>Опрацювати матеріали підручника Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 640–710.</i>	8	12
	Разом	92	134

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання призначені для відпрацювання пропущених занять через хворобу здобувача або іншу поважну причину, а також мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, формування сталих навичок фахівця-педагога.

1. Виконання завдань за матеріалами методичного посібника.
2. Виконання проєктної роботи.
3. Створення презентацій / постерів (відповідно до тем лінгвістичних досліджень).

Вимоги до виконання й оформлення індивідуального завдання: 1. Обсяг виконаного завдання 15-20 слайдів презентації; 2. Структура кожного виду робіт (зміст, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є); список використаної літератури).

Тематика лінгвістичних досліджень

1. Основні парадигми досліджень сучасної лінгвістики.
2. Методи лінгвістичного дослідження.
3. Предмет та об'єкт комунікативної лінгвістики.
4. Основні поняття когнітивної лінгвістики.
5. Напрями дослідження когнітивної лінгвістики.
6. Особливості лінгвокультурологічних досліджень мови.
7. Зіставні дослідження мовознавства.
8. Об'єкти вивчення інтернет-лінгвістики.
9. Новітні здобутки вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у галузі комунікативної лінгвістики.
10. Новітні здобутки вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у галузі лінгвокультурології.
11. Новітні здобутки вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у галузі Інтернет-лінгвістики.
12. Новітні здобутки вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у галузі зіставної лексикології.
13. Теорія семантичних прототипів.
14. Предмет дослідження когнітивної науки та когнітивної лінгвістики.
15. Школи когнітивної лінгвістики в Європі, Америці, Україні.
16. Вплив когнітивних досліджень на вивчення характеру взаємодії мови і мислення.
17. Поняття «категоризація» та «концептуалізація».
18. Дефініції «поняття» та «концепт»: спільне й відмінне.
19. Механізми формування словесних образів у художньому тексті.
20. Структура концепту в лінгвістиці.
21. Об'єкт концептуального аналізу.
22. Класифікації концептів.
23. Концепт граматичного числа.
24. Когнітивна граматики Р. Ленекера.
25. Еволюція класичної теорії категорій.
26. Дослідження Л. Вітгенштайна в когнітивній лінгвістиці.
27. Прототиповий підхід до формування категорій.
28. Функційно-семіологічний підхід дослідження процесів функціональної категоризації слова у висловлюванні.
29. Експресивні засоби та стилістичні прийоми архітекtonіки художнього твору.

30. Когнітивні моделі за класифікацією Дж. Лакоффа.
31. Базові поняття комунікативної лінгвістики.
32. Моделі комунікації.
33. Сутність комунікативної діяльності.
34. Основні ознаки найбільш важливих форм спілкування.
35. Комунікативний акт та його складові.
36. Закони успішної комунікації.
37. Невербальні компоненти комунікативної діяльності.
38. Зв'язок мови, культури та мовлення.
39. Предмет та об'єкт міжкультурної комунікації.
40. Новітні здобутки вітчизняних та зарубіжних лінгвістів у комунікативній лінгвістиці.
41. Новітні засоби комунікації та їхня характеристика.
42. Соціолінгвістика як наукова дисципліна.
43. Основні напрями соціолінгвістичних досліджень.
44. Розвиток соціолінгвістики в США.
45. Стан соціолінгвістичних досліджень у Німеччині.
46. Мовна ситуація в Україні.
47. Гендерний аспект лінгвістичного пошуку.
48. Поняття «мовний сексизм».
49. Політична лінгвістика як наукова дисципліна.
50. Теоретичне підґрунтя політичної лінгвістики.
51. Етапи розвитку політичної лінгвістики.
52. Особливості політичної мови.
53. Основні принципи мовної політики.
54. Метафоричні моделі в німецькому політичному дискурсі.
55. Провідні методи дослідження політичної лінгвістики.
56. Роль гендерної лінгвістики в навчально-виховному процесі української школи.
57. Політична лінгвістика як механізм маніпуляції масовою свідомістю громадян.
58. Лінгвістичні портали: історія та сьогодення.
59. Корпусна лінгвістика як наукова дисципліна.
60. Основні напрями корпусних досліджень.
61. Корпус текстів та їхня класифікація.
62. Корпусна лінгвістика в США.
63. Етапи становлення корпусної лінгвістики у Німеччині.
64. Корпусна лінгвістика в Україні.
65. Типологія текстів у корпусній лінгвістиці.
66. Головні ознаки корпусного аналізу.
67. Комп'ютерна лексикографія.
68. Завдання комп'ютерної лексикографії.
69. Переваги корпусної лексикографії.
70. Принципи мовної політики.
71. Метафоричні моделі в німецькому політичному дискурсі.
72. Поняття «художній дискурс» та «лінгвопрагматика».
73. Зв'язок лінгвопрагматики з іншими гуманітарними науками.
74. Етапи розвитку лінгвопрагматики.
75. Теорія мовленнєвих актів.
76. Класифікації мовленнєвих актів.
77. Теорія імплікатур.
78. Типи імплікатур.
79. Тригери імплікатур у художньому дискурсі.
80. Прагматика стратегій і тактик спілкування.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби: офісні додатки, електронне тестування в Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проєктор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Новітні напрями сучасного мовознавства: навчально-методичний посібник для студентів 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітніх програм «Українська мова і література», «Українська мова і література. Англійська мова і література» / Уклад. Баньої В.Ф., Паніш В.А. Ужгород, 2024. 90 с.
2. Папіш В.А. Лінгвопсихоакцентуація елітарної мовної особистості: теорія, історія, дискурсивна практика: монографія / переднє слово, наук. ред. проф. Т.А. Космеди. Вінниця–Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2022. 456 с.
3. Папіш В. Багатоаспектне дослідження мовної особистості: актуалізація психолінгвістичних параметрів. *Slavia orientalis*. 2022. Т. LXXI. Nr 4. S. 835–849.
4. Папіш В. Проблема інтерпретації термінів *ідіостиль* та *ідіолект* у сучасному мовознавстві: психолінгвістичний аспект. *Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae*. Hungary: Akadémiai Kiadó, 2021. Т. 66. Nr 2. С. 403–412.
5. Папіш В. Текст у психолінгвістиці: аспектуальні узагальнення та лінгвопсихоакцентуаційні виміри художнього тексту українських вишуканих мовних особистостей. *Theoria et historia scientiarum*. Toruń, 2021. Vol. XVIII. С. 7–25.
6. Голубовська, І.О., Корольов, І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2011. 242 с.
7. Загнітко А.П. Теорії сучасних лінгвістичних вчень: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 528 с.
8. Ковбасюк Л.А., Романова Н.В. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: навч.-метод. посіб. 2-е вид., перер. й доп. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 148 с.
9. Межов О.Г. Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук: методичні рекомендації для підготовки магістрів. Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2023. 52 с.
10. Межов О.Г. Теоретичні та прикладні аспекти вивчення мови: методичні рекомендації для підготовки магістрів спеціальності 014 «Середня освіта» освітньої програми «Українська мова та література. Світова література». Луцьк: ФОП Іванюк В.П., 2022. 96 с.
11. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

Додаткова

12. Алексеєнко Н.М., Бутко Л.В., Сізова К.Л., Шабуніна В.В. Лінгвістичний аналіз тексту. Кременчук : КНУ ім. М. Остроградського, 2018. 243 с.
13. Артеменко А.І. Прагматичні перепитування як комунікативна одиниця. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Лінгвістика*. 2018. Вип. 34. Ч. 2. С. 9-12.
14. Архангельська А. Термінний апарат сучасної лінгвогендерології: проблеми і перспективи становлення. *Людина. Комп'ютер. Комунікація*. 2015. С. 91-94.

15. Балабан О.О. Когнітивно-семантична універсалія як категорія когнітивної семантики. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. V (40), 144. С. 19-22.
16. Баландіна Н. Методологічне підґрунтя дослідження мовних стереотипів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: «Лінгвістика». 2006. Вип. 5. С. 316-321.
17. Баньої В.Ф., Петруляк Н.М. Символьні значення компонентів-остеонімів у структурі діалектних фразеологізмів (на матеріалі говірки села Руські Комарівці Ужгородського району Закарпатської області). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 16(84). С. 85–88.
18. Баньої В.Ф., Петруляк Н.М. Соматизми у складі фразеологізмів говірки села Руські Комарівці Ужгородського району Закарпатської області: *етнолінгвістичний аспект*. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Випуск 3 (43). Ужгород, 2020. С. 39-48.
19. Баньої В.Ф., Харківська О.В. Символьне наповнення зоокомпонентів *віл, бик, бугай, корова, теля* у структурі фразеологізмів літературного і говіркового мовлення. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 63, том 1, 2023. С. 138-143.
20. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. 2-е вид., доповн. Київ: Академія, 2009. 376 с.
21. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: підручник. Київ: Академія, 2008. 240 с. (Альма-матер).
22. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник. Київ: Академія, 2011. 304 с.
23. Безугла Л. Мовленневоактовий аналіз у прагмапоетиці. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2020. Вип. 187. С. 307–314.
24. Безугла Л.Р. (заг. ред.). Від слова до діла: лінгвопрагматика дискурсу. Вінниця : Нова Книга, 2020. 368 с.
25. Белехова Л.І. Словесний поетичний образ у когнітивній парадигмі: огляд робіт американських лінгвістів. *Філологічні студії*. 2001. № 2. С. 24-31.
26. Белехова, Л.І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: Автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Київ, 2002. 36 с.
27. Белехова Л.І. Сучасний підхід до інтерпретації художнього тексту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: «Лінгвістика». 2006. Вип. 4. С. 288-292.
28. Белова А.Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2004. № 10. С. 11–16.
29. Белова М.О. Культурно маркована лексика як засіб об'єктивації концепту СТАТУС (на матеріалі британського художнього дискурсу). *Лінгвістичні дослідження*. 54. Вип. 1. 2021. С. 197-212.
30. Бобкова Т.В. Українська корпусна лексикографія: основні етапи й тенденції розвитку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. Вип. 49. С. 267-270.
31. Богдан С.К., Приходько Н.С. Особливості лінгвостилістичного аналізу тексту і алгоритм його виконання. *Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної мови та літератури: міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 16-17 серпня 2019 року.* / Одеса. Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2019. С. 83-87.
32. Бондаренко А.І. Лінгвокультурологія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 197 с.
33. Борзенко С., Бабаєва Л. Формування когнітивної та комунікативної компетенції в іншомовній аудиторії шляхом лінгвістичного аналізу художнього тексту. *Науковий*

- вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика». 2006. Вип. 4. С. 212-215.
34. Бялик В. Антропологічний зміст інформаційної мовної картини світу. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2016. Вип. 146. С. 3-8.
  35. Венжинович Н. Фраземіка української літературної мови в контексті когнітології та лінгвокультурології: монографія. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2018. 463 с.
  36. Воробйова О.П. Когнітивна поетика: здобутки і перспективи. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна*. 2004. Вип. №635. С. 18–22.
  37. Гайдаєнко І. Канали комунікації та лексичні засоби їх вираження (на матеріала назв чуттєвої сфери). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Лінгвістика"*. 2007. Вип. 5. С. 174–180
  38. Гапченко О. Когнітивні аспекти метонімії. *Українське мовознавство*. 2016. №1(46). С. 53–65.
  39. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: кол. монографія. Харків–Дрогобич, 2014. 470 с.
  40. Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ГРАК). URL: <http://uacorpus.org/Kyiv/ua> (дата звернення: 15.12.2021)
  41. Гнятковська О. Гендерна специфіка реалізації категорії темпоральності в Я-висловленнях художнього дискурсу. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2014. Вип. 720. С. 3-10.
  42. Голобородько К.Ю. Когнітивна лінгвістика: дослідницький інструментарій та моделювання концептосфери митця. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика»*. 2006. Вип. 4. С. 295-300.
  43. Голощук Л.С. Історичні передумови розвитку корпусної лінгвістики. *Web of Scholar*. 2017. № 6 (15). С. 80-84.
  44. Горошко О.І. Становлення інформаційного суспільства як фактор трансформації гендерного дискурсу. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету*. 2008. С. 6-11.
  45. Громовенко В.В. Генезис політичної лінгвістики як самостійної науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2014. 11, 1. С. 112-115.
  46. Демська О. Вступ до лексикографії. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 266 с.
  47. Демська-Кульчицька О.М. Базові поняття корпусної лінгвістики. *Українська мова*. 2003. №1. С. 42– 47.
  48. Демська-Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови : монографія. Київ: Інститут української мови національної академії наук України, 2005. 218 с.
  49. Денисова С.П. Картина світу та суміжні поняття в зіставних дослідження. *Проблеми зіставної семантики*. 2007. Вип. 8. С. 9–15.
  50. Добровольська М.Б. Поняття імпліцитності та імпліцитної оцінки в лінгвістиці. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 5. С. 55-59. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/%20view/1173/1142>
  51. Дружененко Р.С. Етнолінгвістичний аспект аналізу тексту (фрагмент лекції для студентів-філологів): збірник наукових праць. 2011. Т. 1, № 60 (2011). С. 88–93.
  52. Дука М. Типологія невербальних засобів комунікації для формування лінгвосоціокультурної компетентності у процесі англomовного читання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. Вип. 4. С. 243-252
  53. Дяків Х. Інтераціональна лінгвістика у сучасних лінгвістичних дослідженнях. *Комунікація у сучасному соціумі: матер. II Міжнар. наук.- практич. конф. Львів, 8 червня 2018 р. / за ред. Н. Микитенко, Л. Морської, Т. Яхонтової*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С. 22–23.

54. Емірсуїнова Г.І. Лексикон сучасного фемінізму (на матеріалі англійської мови): Автореф. дис. .... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2003. 18 с.
55. Жаботинська С.А. Лексичні поля й нелінійна динаміка когнітивних структур. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2011. Вип. 52. С. 1–11.
56. Жаботинська С.А. Типи онтологій для нарративних концептів (на матеріалі медійного нарративного концепту COVID-19). *Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі: лінгвістичні та психологічні аспекти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 15-16 квітня 2021 р./ Луцьк: Волинський нац. ун-т імені Лесі Українки. С. 17-21.
57. Жайворонок В.В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. 32. С. 51–53.
58. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с.
59. Жуковська В.В. Вступ до корпусної лінгвістики: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 142 с.
60. Жуковська В.В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70). № 3. Ч. 1. С. 113-119.
61. Завальська Л.В. Принципи лінгвопрагматичного аналізу політичного дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 38, 3. С. 62-64.
62. Загнітко А., Богданова, І. Лінгвокультурологія. Вінниця: ДонДУ ім. В. Стуса, 2017. 287 с.
63. Загнітко А., Кудрейко, І. Соціолінгвістика: предметно-понятійний апарат. *Вісник Львівського ун-ту. Серія «Філологія»*. 2009. Вип. 46. Ч. 1. С. 16-25.
64. Загнітко А.П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк: ДонНУ, 2012.
65. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
66. Заборна М.С. Лінгвопрагматичні виміри дихотомічної природи мотиву як тестової категорії крізь призму літературного факту. *Лінгвістичні дослідження*. 2021. Вип. 54, 1. С. 76-88.
67. Засекіна Л.В., Засекін С.В. Вступ до психолінгвістики: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
68. Іванова О.В. Основи укладання галузевих глосаріїв. Курс лекцій. Навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2016. 228 с.
69. Ільєнко О.Л., Шумейко Л.В. Характеристика мовної особистості президента США Дональда Трампа. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія*. 2020. Вип. 23. С. 170-178.
70. Карпіловська Є.А. Корпусна лінгвістика. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. ред. І.М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=5251
71. Карпенко В.С. Вступ до філософії мови. Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2010. 48 с.
72. Каталог посилань з корпусної лінгвістики. URL: http://www.bmanuel.org/clr/clr2_tt.html
73. Ковбасюк Л.А. Топоніми з компонентом «кольороназва» у німецькій та англійській мовах. *Проблеми зіставної семантики*. 2007. Вип. 8. С. 182–188.
74. Ковбасюк Л.А. Фразеологічні одиниці з компонентом «кольороназва» як елементи національно-мовної картини світу (на матеріалі німецької та англійської мов). *Проблеми зіставної семантики*. 2005. Вип. 7. С. 267–273.

75. Ковтанюк М. Розмежування термінів «концепт» і «поняття» в лінгвістичних дослідженнях. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2003. Вип. 155. С. 3-7.
76. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник / Н.В. Слухай, О.С. Снитко, Т.П. Вільчинська. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.
77. Колегаєва І.М. Вербалізований концепт як об'єкт наукового опису. Одеська лінгвістична школа: кола реконструкцій: колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т.Ю. Одеса: ПолиП ринт, 2020. С. 38–44.
78. Колесник О.С. Мовні засоби відображення міфологічної картини світу: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі давньоанглійського епосу та сучасних британських художніх творів жанру фентезі): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2003. 20 с.
79. Коломієць І.І. (уклад.). Основні лінгвостилістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога). Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с.
80. Комов О.В. Гендерна диференціація українського мовлення (на матеріалі комп'ютерного дискурсу): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Донецьк, 2014. 17 с.
81. Компанцева Л.Ф. Інтернет-лінгвістика: навч. посібник. Київ: Наук.-вид. відділ НА СБ України. 2009. 528 с.
82. Коцюк Л.М., Коцюк Ю.А. Класифікаційна парадигма корпусу текстів за особливостями його дизайну, структури та способами використання, а також способом фіксації та індексації текстових даних. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2020. Вип. 9 (77). С. 106–110.
83. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 464 с.
84. Космеда Т., Гажева, І. Аспекти, методика вивчення слова у контексті зміни лінгвістичних парадигм. *Мовознавство*. 1999. № 1. С. 44–49.
85. Костенко Н.В., Іванов, В.Ф. Досвід контент-аналізу. Київ: Центр вільної преси, 2003. 200 с.
86. Коч Н.В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв: Іліон, 2021. 132 с.
87. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 423 с.
88. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.
89. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Київ: Академія, 2006. 424 с.
90. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 416 с.
91. Купцова Т.А. Критичне осмислення маскулітності в епоху гендерних трансформацій. *Українознавчий альманах*. 2015. Вип. 18. С. 80-82.
92. Курбатова Т. Роль концепту ПОЛІТИК в англійськомовній картині світу. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2016. Вип. 146. С. 92-94.
93. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Вінниця: Нова книга, 2004. 272 с.
94. Левицький А.Е. Зіставлення функціональних особливостей систем номінативних одиниць англійської й української мов. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2001. № 8. С. 101–105.
95. Левченко О. Лінгвістичні дослідження гендеру в Україні. *Людина. Комп'ютер. Комунікація*. 2017. С. 74-83.
96. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2003. Вип. 490. С. 105–113.

97. Лиса Н.С. Сучасні дослідження у галузі лінгвістики, методики викладання іноземних мов та перекладознавства. Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2017. 320 с.
98. Лопатюк Н., Львова Н. Типологія іллокутивних мовленнєвих актів у жанрі короткого оповідання сучасної англійської мови. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2014. Вип. 720. С. 69-76.
99. Макарук Л.Л. Мультимодальність сучасної англійської масмедійної писемної комунікації: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 424 с.
100. Мальцева К.С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04. Київ, 2002. 20 с.
101. Маріна О.В. Сучасний англійський поетичний дискурс: мультимодальний формат. *Науковий вісник ХДУ. Серія Германістика та міжкультурна комунікація*. 2019. Вип. 2. С. 48–54.
102. Маркова О.І. Когнітивний підхід як основний спосіб дослідження мовних явищ. *Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної мови та літератури: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 16-17 серпня 2019 року*. С. 17-20.
103. Мартинюк А.П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 196 с.
104. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242 с.
105. Мацько Л. Лінгвокультурологічний аналіз художнього тексту. *Культура слова*. 2011. Вип. 75. С. 56–66.
106. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики: навчальний посібник Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
107. Медіалінгвістика: словник термінів і понять /Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов / за ред. Л.І. Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 380 с.
108. Мельник Р. Об'єктивація концептосистеми Fleiß, Arbeitsamkeit у німецькій лінгвокультурі (на текстовому матеріалі XIX століття). *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2006. Вип. 146. С. 98–101.
109. Микуляк О.В. Міжкультурна комунікація та міжкультурний дискурс у контексті лінгвістичних досліджень. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація»*. 2018. Вип. 1. С. 64-69.
110. Морозова І.Б. Комунікативна лінгвістика крізь призму гештальт-теорії: метод. рек. до курсу «Комунікативна лінгвістика крізь призму гештальт-теорії» для здобувачів III (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2021. 41 с.
111. Москвичова О.А. Когнітивне моделювання концептуальних тропів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2019. Вип. 36. С. 59–63.
112. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ: Світогляд, 2005. 315 с.
113. Наливайко Л.Р., Грицай, І.О. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади. Київ: «Хай-Тек Прес», 2018. 348 с.
114. Науменко А.М. Мова і діалог культур. *Вісник ХНУ*. 2004. № 635. С. 118-122. Окуневич Т. До проблеми культури мови і культури мовлення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2005. Вип. 2. С. 151-155.
115. Нелюба А.М. «Гендерна лінгвістика» і малопродуктивні словотворчі засоби. *Лінгвістика*. 2011. Вип. 1 (22). С. 135-142.
116. Основи теорії гендеру. Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. 536 с.

- 117.Павленко Н.О. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць сучасної англійської мови: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Запоріжжя, 2017. 210 с.
- 118.Папіш В. Вербалізація істероїдної лінгвопсихоакцентуації в художньому тексті (на матеріалі прози Лесі Українки). *Heteroglossia: studia kulturoznawczo-filologiczne*. Wydgoszcz. Nr 13, 2022. С. 243–257.
- 119.Папіш В. Словник асоціативних метафор як результат психолінгвістичного дослідження. *Галактика слова*. Галині Макарівні Гнатюк. Серія «Не все сплило рікою часу» / Інститут української мови АН України. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. С.109 — 114.
- 120.Папіш В. Мовна особистість та вишукана мовна особистість як ключові поняття теорії лінгвоперсонології. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія»*. Серія «Філологія». Острог, 2022. Вип. 13 (81). С. 306–310.
- 121.Папіш В. Модерні посібники із психолінгвістики в Україні: інтерпретація переваг і недоліків. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць* Харків. нац. педагог. ун-ту ім. Г. С. Сковороди / гол. ред. О. Халіман. Харків, 2022. Вип. 56. С. 371–387.
- 122.Папіш В. Мовна реалізація депресії в повісті Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». *Studia Ukrainica Posnaniensia* / red. nauk. T. Kosmeda. Poznań, 2020. Zesz. VII. 2. S. 139–148.
- 123.Папіш В. Темні реєстри Потушнякового слова. *Challenges and achievements of European countries in the area of philological researches (Виклики та досягнення країн Європи в галузі філологічних досліджень): collect. monogr. / editorial board: M. Bugliesi, I. Zymomyra*. Venice, Italy; Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. Vol. 2. С. 150–164.
- 124.Папіш В. Витоки і розбудова теорії психоакцентуації в східнослов'янському мовознавстві: фрагментарний огляд (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Acta Polono-Ruthenica*. Olsztyn. 2021. XXVI/3. С. 101–118.
- 125.Папіш В. Онім як засіб актуалізації підсвідомих структур особистості в поетичному лексиконі Лесі Українки. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. Люблін, 2021. № 1 (37). С. 118–125.
- 126.Папіш В. Психоакцентуація мовної свідомості Лесі Українки в її листах до Михайла Драгоманова. *Алманах «Българска україністика»*. Софія: Университетско изд-во «Св. Климент Охридски», 2021. С.128–136.
- 127.Папіш В. Вербалізація гіпертимності в художньому мовленні Володимира Винниченка. *Opera Slavica: Slavistické Rozhledy*. Brno, Česko. 2022. XXXII. Nr1. С. 19–32.
- 128.Папіш В. Вербалізація творчої уяви Лесі Українки у фокусі істероїдної акцентуації. *Wroclawska Ukrainistyka. Lingua – Litterae – Sermo: kol. monogr. / red. P. Józwickiewicz, O. Barabasz-Rewak, J. Rysicz-Szafraniec, A. Ursulenko*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, 2022. С. 367–377.
- 129.Папіш В. Тарас Шевченко як психомовна особистість. *Studia ucrainica Varsoviensia* / red. nauk. I. Koponenko. Warszawa, 2022. Т. 10. С. 89–99.
- 130.Папіш В. А. Феномен лінгвопсихоакцентуації: метамова та дослідницькі методи. *Славістика*. 2022. XXVI/2. С. 187–200 (Сербія).
- 131.Папіш В. Лінгвоперсона Лесі Українки у фокусі психоакцентуації: принципи аналізу. Граматичні читання – ХІ: матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції (Вінниця, 13–14 травня 2021 р. ДонНУ імені Василя Стуса / наук. ред. А. П. Загнітко. Вінниця: ТОВ «Твори», С. 191–196.
- 132.Папіш В. Метамова теорії психологічної акцентуації: актуальні терміни. *Мультидисциплінарні наукові дослідження, інновації та результати: матеріали ХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (Прага, 05–08 квітня 2022 р.)*. Прага, Чехія. 2022. С. 534–538.

133. Папіш В. Українська мовна особистість у лінгвоперсонологійному вимірі. *Мультидисциплінарні академічні записки: наукові дослідження та практика: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Мадрид, 19–22 квітня 2022 р.)*. Мадрид, Іспанія, 2022. С. 505–508.
134. Папіш В. Фраземи та паремії у мовній свідомості акцентуєваних осіб. *Науковий вісник Ужгородського ун-ту. Серія: Філологія / гол. ред. Мотокі Номачі*. Ужгород, 2020. Вип. 4 (44). С. 255–261.
135. Пасинок В.Г. (від. ред.). *Германістика у XXI столітті: когнітивна, соціо- та прагмалінгвістика: тези доповідей III Всеукраїнської наукової конференції германістів з міжнародною участю*, м. Харків, 5 квітня 2014 року. 152 с.
136. Пентелюк М.П. *Культура мови і стилістика*. Київ: Вежа, 1994. 240 с. Перебийніс В.І., Сорокін В.М. *Традиційна та комп'ютерна лексикографія. Навчальний посібник*. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2009. 218 с.
137. Петров І.Л. *Культурологічні засади поняття «концепт»*. IRL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/21429/28-Petrov.%20pdf?sequence=1>
138. Піз А., Піз Б. *Мова рухів тіла*. Розширене видання Київ: КМ- Букс, 2021. 416 с.
139. Пізнюк Л.В. *Документна лінгвістика: навчальний посібник*. Київ, 2018. 174 с.
140. *Правнича лінгвістика: навч. посіб.* / Г.П. Проценко, Л.М. Шестопалова, О.Ф. Прохоренко [та ін.]; за заг. ред. С. М. Гусарова. Київ: ПАЛІВОДА А. В., 2010. 312 с.
141. Пірог, І.І., Ізотова, Л.І. *Метафора як засіб створення іміджу політичного лідера*. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Іноземна філологія*. 2018. № 88. С. 35-42.
142. Плотнікова Н. *Алгоритм аналізу лінгвокультурного концепту*. *STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA*. 2013. vol. I, pp. 165–170.
143. Полюжин М. *Зміст і структура лінгвокультурного концепту*. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 3. С. 56–61.
144. Постригань А.В. *Мова як інструмент міжкультурної комунікації для формування особистості*. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ*. матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 березня 2016 р.). Київ: КНЕУ, 2016. С. 112-115.
145. Почепцов Г.Г. *Теорія комунікації*. Київ: ВЦ Київський університет, 1999. 308с.
146. Приходько А.М. *Концепти і концептосистеми в когнітивнодискурсивній парадигмі лінгвістики*. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с. ISBN 966-685-189-X.
147. Приходько Н.С., Богдан С.К. *Лінгвостилістичний аналіз тексту: навчальний посібник*. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 124 с.
148. *Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів* / Л.О. Калмикова Г.В. Калмиков, І.М. Лапшина, Н.В. Харченко; За заг. ред. Л.О. Калмикової. Київ: Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс», 2008. 245 с.
149. Романова Н.В. *Етнос. Мова. Мовлення*. Херсон: Тімекс, 2018. 358 с.
150. Рудик І.М. *Культурна специфіка невербального коду в міжкультурній комунікації*. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2005. № 23. С. 101-103.
151. Селіванова О. *Концептуальний аналіз: проблеми та принципи*. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2006. Вип. 4. С. 194–197.
152. Селіванова О.О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.

153. Семененко Л. Проблеми вивчення політичної дійсності в лінгвістиці. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2016. Вип. 146. С. 123-126.108
154. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ: Академія, 2010. 237 с.
155. Семида О.В. Метафоричне моделювання концепту ВИБОРИ (на матеріалі сучасної англomовної преси). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2020. № 45, 1. С. 164-167.
156. Секунова І.О. Суть та значення контент-аналізу в дослідженні інформаційних матеріалів президентських кампаній в Україні. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2013. Вип. 1. С. 56-59.
157. Синчак О. Гендерована мова: вектори влади і впливу // *Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей* / За ред. М. Масрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Вид. третє, випр. і доп. Київ: Критика, 2017. С. 117–134.
158. Ситар Г. Політична лінгвістика: навчально-методичний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 184 с.
159. Скаб М. Методика концептуального аналізу: проблеми та вирішення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика»*. 2006. Вип. 4. С.356-360.
160. Скідан О. Моделювання концептів у різних наукових парадигмах. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика»*. 2007. Вип. 5. С. 360-369.
161. Славова Л.Л. Комунікативні максими успішності політичного дискурсу. *Проблеми семантики слова, речення та тексту*. 2009. Вип. 23. С. 353-361.
162. Сніжко Н. Нова джерельна база української лексикографії в системі інтегральних лінгвістичних досліджень. *Людина. Комп'ютер. Комунікація*. 2017. С. 47–52.
163. Соколова О.В. Стилiстичне аранжування німецької політичної промови. *Нова філологія*. 2021. Вип. 81, 2. С. 123-129.
164. Солдатова С.М. Від фразотворення до дискурсу. Херсон: Тімекс, 2017. 154 с.
165. Соціолінгвістика: навчальний посібник / Л.І. Антошкіна, Г.М. Красовська, П.І. Сигеда, П.М. Сухомлинов. Донецьк: ТОВ Юго-Восток ЛТД, 2007. 360 с.
166. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 464 с
167. Ставицька Л.О. Гендер: мова, свідомість, комунікація. Київ: Видавництво ТОВ «КММ», 2015. 440 с.
168. Ставицька Л. О. Сучасний стан лінгвогендерологічних досліджень в Україні. *Мовознавство*. 2008. Вип. 3. С. 236-246.
169. Ставицька Л.О., Труб В. М. Суржик: міф, мова, комунікація. *Українськоросійська двомовність. Лінгвосоціокультурні аспекти*. Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2007. С. 31-121.
170. Тараненко О.О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 112 с.
171. Таценко Н.В. Концепт як ключове поняття когнітивної лінгвістики. *Вісник СумДУ. Серія «Філологія»*. 2008. Вип. 1. С. 105–110.
172. Терехова Д.І. Асоціативний гештальт як інструмент структурування асоціативного поля. *Проблеми зіставної семантики*. 2007. Вип. 8. С. 31–35.
173. Терещенко Л. Концепти БАГАТСТВО та WEALTH як виразники ціннісних домінант англійської та української лінгвоспільнот. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 4 (28). С. 32–38.
174. Томан І. Мистецтво говорити. К.: Політвидав України, 1989. 293 с.

175. Торговець Ю.І. Лінгвопоетичний аналіз вірша Кім Аддонісіо «Істини». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2018. Вип. 32. Т. 2. С. 111–113.
176. Трубенко І.А. Концептуальна метафора і концептуальна метонімія: зіставний аспект. *Проблеми зіставної семантики*. 2007. Вип. 7. С. 48–53.
177. Фаріон І. Діяхронна соціолінгвістика: історія терміна та галузі мовознавства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2014. № 791. С. 154–162.
178. Фоменко О.С. Гендер і мова. *Основи теорії гендеру*. Київ: «К.І.С.», 2014. С. 454–473.
179. Фролова І.Є., Омещинська О.В. Специфіка художнього дискурсу та його аспектів. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Іноземна філологія*. 2018. Вип. 87. С. 52–61.
180. Цегельська М.В. Мовні аспекти толерантності (до постановки проблеми). *Проблеми зіставної семантики*. 2007. Вип. 8. С. 101–108.
181. Цюняк О.П. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2020. 76 с.
182. Чернищенко І. Мова, культура, мовна особистість та мовна картина світу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика»*. 2006. Вип. 4. С. 198–200.
183. Чистяк Д.О. Лінгвокогнітивний, лінгвопоетичний та лінгвоміфопоетичний підходи до аналізу художнього концепту: пошук кореляції. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2016. № 29. С. 292–303.
184. Чугу С. Вивчення взаємодії мови і культури в контексті зміни наукових парадигм. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Лінгвістика”*. 2005. Вип. 2. С. 38–40.
185. Чуєшкова О. Термінологія гендерної лінгвістики як системи. *Термінологія*. 2018. Вип. 890. С. 81–84.
186. Шарова А.М. Лінгвістичний вимір політичної інформації: становлення політичної лінгвістики. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Політологія*. 2019. Вип. 110, 97. С. 110–117.
187. Широков В.А. Компютерна лексикографія. Київ: Наукова думка, 2011. 351 с.
188. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник. Київ: АртЕк, 1998. С. 191–192.
189. Шумарова Н.П. Мовна компетенція особистості. Соціопсихолінгвістичний аспект. Автореф. дис. ... доктора філол. наук: 10.02.02; 10.02.01. Київ, 1994. 16 с.
190. Шумицька Г.В. Мовна ситуація на Закарпатті в 1991–2020 роках: регіональний вимір мовної політики. Київ, 2023. 436 с.
191. Яковлева В. Взаємозв'язок ментальності та мовної системи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Лінгвістика»*. 2006. Вип. 4. С. 201–204.
192. Янова О.А. Номінативно-комунікативний аспект позначення усмішки як компонента невербальної поведінки (на матеріалі сучасної англійської мови): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2002. 19 с.
193. Яценкова О.В. Комунікативний процес в діловій сфері. *Філологічні науки*. Суми: СумДПУ, 2002. С. 206–212.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

194. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
195. Загальний сайт Національної бібліотеки ім. В. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
196. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F50>

197. Блог «Центр культури української мови» Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <http://centrkum.blogspot.com/>